

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Aan Minister C.J. Schouten
Postbus 20401
2500EK Den Haag

Betreft: Vervolg naar aanleiding van overleg Catshuis d.d. 11 december 2019
Bijlage: Plan van Aanpak 'Benut stikstofcrisis als kans voor natuur en álle Nederlanders'

Zeist, 19 december 2019

Geachte mevrouw Schouten,

Nogmaals willen wij u bedanken voor het goede gesprek op het Catshuis op 11 december jl. We verwelkomen uw toezeggingen tijdens dit gesprek en tijdens het Algemeen Overleg om een gezamenlijk gesprek aan te gaan met alle betrokken partijen. We dringen aan op een snelle opvolging. Alleen in gezamenlijkheid ligt immers de sleutel voor de lange termijn oplossing van de stikstofcrisis. Een oplossing die zowel natuur ten goede komt als boeren en andere economische sectoren duurzaam toekomstperspectief biedt.

Mede in reactie op uw brief van 16 december jl. willen wij benadrukken dat ook wij duidelijkheid van u verwachten, zowel in het besluitvormingsproces als in de concrete lange termijn doelen die wettelijk worden vastgelegd en een duidelijke aanpak om daar te komen. Er zijn in Nederland miljoenen mensen die zich diep met de natuur verbonden voelen en die zich grote zorgen maken over wat er met natuur en landschap in ons land gaande is.

We waarderen dat u in uw brief een eerste tijdspad schetst om de verplichting tot het realiseren van een gunstige staat van instandhouding voor soorten en habitats te behalen. Daarin denken we graag mee, maar benadrukken we: de urgentie is nu! Daarnaast onderschrijven we ook uw voornemen om streefwaarden voor de reductie van stikstof vast te leggen. Wij willen benadrukken dat het wettelijk verankeren van deze ambities voor natuur – inclusief bewezen effectief herstel en reductie van de stikstofuitstoot - noodzakelijk zijn om een juridisch houdbare aanpak te borgen.

Zoals wij hebben aangegeven in het gesprek en in ons plan van aanpak ligt er een forse opgave voor natuurherstel. Zowel in de vorm van reductie van de stikstofuitstoot via een transitie van de landbouw als voor de realisatie van robuuste en verbonden natuurgebieden met een goede staat van instandhouding. Dit vergt een integrale aanpak waarin alle uitdagingen zoals klimaat, lucht-, water en bodemkwaliteit worden meegenomen en waarin wordt geïnvesteerd in intensieve samenwerking tussen boeren, bedrijven, bouwers, burgers, natuurorganisaties en beleidsmakers. Een duidelijke stip op de horizon is cruciaal als basis voor keuzes die nú worden gemaakt.

Uw brief van 18 december, waarin de afspraken van het kabinet met het Landbouwcollectief worden weergegeven, biedt daarvoor nog onvoldoende aanknopingspunten. De daarin gemaakte afspraken zijn naar onze mening bij lange na niet toereikend om de stikstofcrisis definitief aan te pakken. Deze brief veroorzaakt bovendien ruis over hoe afspraken daarover tot stand komen en wie daarbij betrokken wordt. Het voornemen om Natura 2000-gebieden te herijken en de wijze waarop is niet besproken met onze organisaties. Mede op basis van het gesprek van afgelopen week verwachten wij een gelijkwaardig gesprekspartner te zijn en we zijn dan ook verbaasd en teleurgesteld dat deze afspraken zonder consultatie met onze organisaties tot stand zijn gekomen. Versterking van het Natura 2000-netwerk en het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen vormen voor ons het uitgangspunt zodat we stappen gaan zetten naar robuuste natuur.

We waarderen dat u in het Algemeen Overleg van 18 december nogmaals heeft aangegeven dat u voornemens bent een afspraak met alle partijen tegelijkertijd te organiseren om samen oplossingen te verkennen die goed zijn voor natuur en economie. Er moet nu worden doorgepakt en dat kan alleen door samen gedragen afspraken te maken. We vragen u zich naar alle betrokken partijen hard te maken voor herstel van natuur en de daadwerkelijke omslag naar een natuurinclusieve landbouw. Een groeiende groep boeren heeft zich verenigd in andere verbanden dan het Landbouwcollectief en zijn vastberaden in hun streven naar een duurzame, natuurinclusieve landbouw. Wij zien hen als belangrijke gesprekspartners en zouden hen graag aan tafel zien.

We vragen u voortvarendheid en vertrouwen erop dat het kabinet in de tussentijd geen onomkeerbare besluiten neemt die een lange termijn oplossing in de weg kunnen staan. Als natuur- en milieuorganisaties kunt u ons aan uw zijde vinden bij een ambitieuze aanpak voor een definitieve oplossing. We hopen op korte termijn, samen met boeren en bouwers, met u verder te spreken.

Hoogachtend,

Kirsten Schuijt
Directeur Wereld Natuur Fonds

Marc van den Tweel
Algemeen directeur Natuurmonumenten

Mede namens,

Greenpeace
LandschappenNL
Milieudefensie
Natuur- en Milieufederaties
SoortenNL
Stichting Natuur & Milieu
Vogelbescherming Nederland